

Isik, kellel puudub Eestis püsiv tegevuskoht

Kui ettevõtlusega tegeleval välisriigi isikul, kellel puudub Eestis püsiv tegevuskoht, tekib maksustatav käive, mille käibe tekkimise koht on Eesti, kuid mida maksukohustuslase ega piiratud maksukohustuslase poolt kauba soetamisel või teenuse saamisel Eestis ei maksustata, tekib tal registreerimiskohustus maksustatava käibe tekkimise päevast.

See tähendab näiteks, et kui välisriigi isik osutab Eestis teenust (millelt on vaja käibemaks arvestada ja tasuda Eestis) isikule, kes ei ole Eestis käibemaksukohustuslane, peab välisriigi isik kohe registreerima ennast Eesti maksukohustuslaseks (ja teenuse Eestis ära maksustama). Kui ta aga osutab teenust Eesti maksukohustuslasele, ei pea ta ennast Eestis maksukohustuslaseks registreerima, sest Eesti maksukohustuslane pöördmaksustab saadud teenuse ise oma käibedeklaratsioonil (vorm KMD).

Registreerimiskohustust ei teki juhul, kui isiku kogu maksustatava käibe moodustab nullprotsendise käibemaksuäärana maksustatav käive, välja arvatud kauba ühendusesisene käive ja käive, mis tekib kauba võõrandamisel internetipõhist kauplemiskohta omavale isikule juhul, kui teda loetakse KMS § 4 lg 1³ kohaselt kauba soetajaks.

Seega on välisriigi isik kohustatud end kohe registreerima Eestis maksukohustuslasena, kui tal tekib Eestis maksustatav käive, mida pöördkäibemaksuga ei maksustata. Samas saab välisriigi isikul tekkida Eestis registreerimise kohustus üksnes juhul, kui tehingu teine pool on Eestis maksukohustuslasena või piiratud maksukohustuslasena registreerimata isik, sest maksukohustuslasest ostjal tekib alati pöördmaksukohustus kauba soetamisel või teenuse saamisel välisriigi isikult, kes ei ole Eestis maksukohustuslasena registreeritud (üldine pöördmaksustamise kohustus – KMS § 3 lg 4 p 5, § 3 lg 5).

Samuti ei teki registreerimiskohustust teise liikmesriigi maksukohustuslasel ja ettevõtlusega tegeleval ühendusevälise riigi isikul teenuse osutamisel, ühendusesisesel kaugmüügil ja internetipõhise kauplemiskoha kaudu kauba võõrandamisel juhul, kui isik on registreeritud teises liikmesriigis teenuse, ühendusesisese kaugmüügi ja internetipõhise kauplemiskoha kaudu kauba võõrandamise käibemaksuga maksustamise erikorra (KMS § 43) rakendajana ja nimetatud käive kuulub maksustamisele selle erikorra alusel (KMS § 19 lg 3).

Kui internetipõhist kauplemiskohta omaval ühendusevälise riigi isikul, kelle ettevõtte asukoht on väljaspool ühendust ja kellel puudub ühenduses püsiv tegevuskoht, tekib KMS § 4 lg 1³ nimetatud juhul maksustatav käive Eestis, kuid isik ei ole ennast registreerinud ei maksukohustuslasena ega teenuse, ühendusesisese kaugmüügi ega internetipõhise kauplemiskoha kaudu kauba võõrandamise käibemaksuga maksustamise erikorra (KMS § 43) rakendajana, on käibemaksu tasumise eest temaga solidaarselt vastutav isik, kellelt ta kaubad soetas, käibe suhtes, mis on tekkinud kuni ühendusevälise riigi isiku maksukohustuslasena registreerimiseni.

Kui ettevõtlusega tegeleva teise liikmesriigi isiku KMS § 10¹ lg 3 nimetatud kauba (ühendusesisese kaugmüük) ja teenuse (elektroonilise side teenus ja elektrooniliselt osutatav teenus) piiriülene käive kokku ületab kalendriaastal 10 000 eurot, tekib tal registreerimiskohustus nimetatud suuruses käibe tekkimise päevast alates. Selle piirmäär hulka arvestatakse ka aktsiisikauba ühendusesisene kaugmüük (KMS § 19 lg 4).

Ühendusesisene kaugmüük on kauba, välja arvatud uue transpordivahendi või paigaldatava või kokkupandava kauba võõrandamine ja toimetamine võõrandaja poolt või eest teise liikmesriiki seal maksukohustuslasena või piiratud maksukohustuslasena registreerimata isikule. Ühendusesisese kaugmüügiga on tegemist ka juhul, kui kauba võõrandaja sekkub kaudselt KMS § 2 lõikes 9 nimetatud kauba toimetamisse teise liikmesriiki seal maksukohustuslasena või piiratud maksukohustuslasena registreerimata isikule (KMS § 2 lg 9).

Välisriigi isikuid registreerib maksukohustuslasena Tallinna teenindusbüroo (Lõõtsa 8a, 15176 Tallinn). Välisriigi isikute avaldusi võtavad vastu ka teised piirkondlikud teenindusbürood ning edastavad registreerimiseks Tallinna teenindusbüroole.

Ettevõtlusega tegelev teise liikmesriigi isik, kellel puudub Eestis püsiv tegevuskoht, võib end maksukohustuslasena registreerides määrata maksukorralduse seaduses nimetatud maksuesindaja, kelle maksuhaldur on heaks kiitnud. Ettevõtlusega tegeleval ühendusevälise riigi isikul, kellel puudub püsiv tegevuskoht Eestis, tuleb end maksukohustuslasena registreerides määrata maksukorralduse seaduses nimetatud maksuesindaja, kelle maksuhaldur on heaks kiitnud. Sätet ei kohaldata KMS § 43 lg 22 nimetatud juhul, mille kohaselt ei saa ettevõtlusega tegelev ühendusevälise riigi isik, kes kasutab erikorda teenuste osutamiseks ühenduses asuval mittemaksukohustuslasele, endale määrata maksuesindajat.

Kui aga ühendusevälise riigi isik, kelle ettevõtte asukoht on väljaspool ühendust ja kellel puudub ühenduses püsiv tegevuskoht, teostab ühendusesisest kaugmüüki Eestist või võimaldab internetipõhise kauplemiskoha kaudu ettevõtlusega tegeleval ühendusevälise riigi isikul Eestis asuvat kaupa võõrandada Eestis maksukohustuslasena või piiratud maksukohustuslasena registreerimata isikule, siis selline isik peab ennast registreerima Eestis maksukohustuslasena ja määrama endale maksuesindaja (KMS § 20 lõige 6).

Alates 1. jaanuarist 2022 **ei ole Eestis käibemaksukohustuslasena registreerimisel kohustust maksuesindajat määrata sellisel Eestis püsivat tegevuskohta mitteomaval ühendusevälise riigi ettevõtjal, kelle asukohariigiga on Euroopa Liit sõlminud käibemaksuga seotud halduskoostööd, pettusevastast võitlust ja nõuete sissenõudmist käsitleva vastastikuse abi lepingu.** Praegu on sellisteks ühendusevälisteks riikideks Norra ja Suurbritannia.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 08.01.2025